

udførligt af tidligere Talere, og jeg skal derfor nøjes med at gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Aarhus (Harald Jensen) og det ærede Medlem for Sorø. Jeg er fuldstændig enig med det førstnævnte ærede Medlem, naar han fremhævede som noget godt og lykkeligt for Danmark, at vi ikke her have Jorden delt mellem store Godser, hvortil der hører en Stab af jordløse Landarbejdere; det er en Ulykke for et Land, naar disse Forhold ere til Stede, og jeg mener derfor, at vi ikke kunne gøre noget bedre for vort Land end at arbejde hen til at udrydde, om jeg saa maa sige, de jordløse Huse. Men der var et Par andre Punkter, hvor jeg ikke er saa enig med det ærede Medlem. Han vilde absolut have, at disse Ejendomme skulde gives i offentligt Fæste, og bebrejdede den højtærede Minister, at han har forladt sin Anskuelse i saa Henseende. Men det behøver jo slet ikke at være Tilfældet. Jeg mener, man bør takke den højtærede Minister for denne hans Stilling, naar han ser, at denne Vej ikke er fremkommelig, og at der er mange i Befolkningen, der ikke ville gaa med til at blive Fæstere, men selv ville eje det Brug, de beskæftige sig med, for at sikre sig, at det Arbejde, der lægges paa Jorden, kommer deres Børn til gode. Det er jo heller ingeniunde saaledes, at Fæstet vil blive billigere at besidde end Selvejet. Som Modsætning hertil fremhævede det ærede Medlem en Plan, der var fremkommen fra Assistent Waage, men der befinder det ærede Medlem sig i en Misforstaaelse. Han mente, at Waages Plan gik ud paa, at der skulde oprettes en Statsbank, at det skulde være Statsfæste. Det er ikke Tilfældet. Den gaar netop ud paa, at man skal støtte sig til en privat Bank og ogsaa have privat Fæste. En saa mærkelig Form for Fæste, at Brugeren skulde selv eje Bygningerne, men have Jorden i Fæste, vilde kun vinde overordentlig ringe Tilslutning. Det er ogsaa forudsat i nævnte Plan, at vedkommende Bank skulde kunne tjene indtil 8 pCt. af Pengene. Det undrede mig derfor, at det ærede Medlem er en saa varm Forsvarer netop af dette Forslag.

Saa spurgte det ærede Medlem for Aarhus: Ja, hvad er billige Vilkaar? Hvad

forstaas der ved det? Han nævnede Eks-emptet med den meget omtalte Thaarupgaard. Den havde kostet saa og saa meget, og den gik ned til ikke at være meget værd. Hvad ere billige Vilkaar? Det skal jeg sige det ærede Medlem. Det afgøres af de praktiske Mænd, der danne en saadan Forening og løbe Risikoen, og det kan ikke afgøres paa anden Maade. Man kan i den Henseende ikke støtte sig paa en Taksation, der er foretagen maaske for Aar tilbage; det maa afgøres af de praktiske Mænd, der selv løbe Risikoen og gaa med i en saadan Forening med filantropiske Formaal for Øje for at fremme smaa rentable Landbrug. Det ærede Medlem vilde ogsaa have den Bestemmelse ind i Loven, at Køberne kunde drive Ejendommen i Fællesskab. Ja, saamænd, det kunde de gerne faa Lov til at fordrø, men jeg er overbevist om, at hvis man f. Eks. tog en Gaard paa 100 Tdr. Land og fik den drevet af 10 Familier i Fællesskab, vilde de ikke kunne leve der, men det vilde faa en meget uheldig Ende, medens det derimod blev en helt anden Sag, hvis den blev delt ud i 10 selvstændige Landbrug; saa vilde de udmærket godt kunne leve der.

Til det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen) vil jeg sige, hvad alt er bemærket, at jeg finder ikke, der er noget i Vejen for, at Hnsmandsforeninger, Landboforeninger og lignende Organisationer kunne tage den Sag op som en Opgave for sig; det kunne de udmærket godt. Det ærede Medlem nævnede kun Husmandsforeningerne; jeg ved ikke, om han med Flid forbigik Landboforeningerne, eller om han ønsker, at der ikke paa noget Punkt maa være Samvirken mellem disse to. Jeg vil haabe, at det ærede Medlem ikke hører til dem, der ønske det. (Afbrudelse af Poul Christensen). Om Forladelse, jeg har maaske misforstaaet det ærede Medlem, men det er netop en Opgave, hvorved Husmandsforeningerne og Landboforeningerne og andre landøkonomiske Foreninger kunne arbejde sammen til gensidig Nytte. Vi skulle ikke bestræbe os for at sætte flere Skel i vor Landbostand, end vi have i Forvejen, tværtimod. Jeg forstod det ærede Medlem, som om han mente, at Staten skulde tage den Sag